

DK-108

December-2022

B.Ed., Sem.-I

A-01 : Childhood and Growing Up

Time : 2½ Hours]

[Max. Marks : 70

1. Answer any one set of questions :

14

- (A) Clarify the concept of Educational Psychology, clarify the nature of Educational Psychology.
- (B) Explain the usefulness of Educational Psychology in education.

OR

- (A) Clarify the concept of case study method and explain its steps.
- (B) What is observation method ? State the merits and demerits of observation method.

2. Answer any one set of questions :

14

- (A) What is Growth and Development ? State the difference between growth and development.
- (B) Explain the general principles of development.

OR

- (A) Explain the problems of adolescents in Indian context.
- (B) Discuss the role of Home, school and society in the development of the children.

3. Answer any one set of questions :

14

- (A) Clarify the concept of intelligence and describe the three dimensional model of intelligence.
- (B) Explain the objective methods and projective techniques in short for the assessment of personality.

OR

- (A) What is Motivation ? Discuss the affecting factors of motivation.
- (B) What is Defence Mechanism ? Explain the different defence mechanism with example.

4. Answer any **one** set of questions :

- (A) What is Conflict ? Explain the types of conflict with examples.
- (B) What is Creativity ? Describe the 'Brainstorming' and 'Play Way' technique for fostering creativity.

OR

- (A) What is Mental health ? Discuss the characteristics of mentally healthy person.
- (B) What is Well being ? Discuss the dimensions of well being.

5. Answer any **seven** in short from the following **twelve** questions :

- (1) State two merits of experimental method.
 - (2) What is participant and non-participant observation ?
 - (3) State any two scope of educational psychology.
 - (4) State two characteristics of growth.
 - (5) Name the main stages of human development.
 - (6) State two characteristics of adolescence.
 - (7) State the types of intelligence test.
 - (8) Explain Hermann Rorschach's test.
 - (9) State any two characteristics of gifted child.
 - (10) Give any two examples of approach – approach conflict.
 - (11) State the difference between creativity and intelligence.
 - (12) State any four reasons of Maladjustment.
-

DK-108

December-2022

B.Ed., Sem.-I

A-01 : Childhood and Growing Up

Time : 2½ Hours]

[Max. Marks : 70

1. નીચેના કોઈ એક પ્રશ્ન સમૂહનો જવાબ આપો :

14

- (A) શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી, શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.
(B) શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનની શિક્ષણમાં ઉપયોગિતા સમજાવો.

અથવા

- (A) વ્યક્તિ અભ્યાસ પદ્ધતિની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો અને તેના સોપાનો સમજાવો.
(B) અવલોકન પદ્ધતિ એટલે શું ? અવલોકન પદ્ધતિના ફાયદા અને મર્યાદા જણાવો.

2. નીચેના કોઈ એક પ્રશ્ન સમૂહનો જવાબ આપો :

14

- (A) વૃદ્ધિ અને વિકાસ એટલે શું ? વૃદ્ધિ અને વિકાસ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
(B) વિકાસના સામાન્ય સિદ્ધાંતો સમજાવો.

અથવા

- (A) ભારતીય તરૂણ-તરૂણીઓની સમસ્યાઓ વિશે સમજ આપો.
(B) બાળકના વિકાસમાં ઘર, શાળા અને સમાજની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો.

3. નીચેના કોઈ એક પ્રશ્ન સમૂહનો જવાબ આપો :

14

- (A) બુદ્ધિની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો તથા બુદ્ધિનું ત્રિપરિમાણીય મોડલ વર્ણવો.
(B) વ્યક્તિત્વ માપનની વસ્તુનિષ્ઠ પદ્ધતિઓ અને પ્રક્ષેપણ પ્રયુક્તિઓ ટૂંકમાં સમજાવો.

અથવા

- (A) અભિપ્રેરણા એટલે શું ? અભિપ્રેરણાને અસર કરતા પરિબલોની ચર્ચા કરો.
(B) બચાવ પ્રયુક્તિ એટલે શું ? વિવિધ બચાવ પ્રયુક્તિઓ ઉદાહરણ સહ સમજાવો.

4. નીચેના કોઈ એક પ્રશ્ન સમૂહનો જવાબ આપો :

14

- (A) સંઘર્ષ એટલે શું ? સંઘર્ષના પ્રકારો ઉદાહરણસહ સમજાવો.
(B) સર્જનાત્મકતા એટલે શું ? સર્જનાત્મકતાના વિકાસ માટેની 'બ્રેઈન સ્ટોર્મિંગ' અને 'પ્લે-વે' પ્રયુક્તિ વર્ણવો.

અથવા

- (A) માનસિક સ્વાસ્થ્ય એટલે શું ? માનસિક સ્વાસ્થ્ય ધરાવતા વ્યક્તિના લક્ષણોની ચર્ચા કરો.
(B) સુખાકારી એટલે શું ? સુખાકારીના આયામોની ચર્ચા કરો.

5. નીચેના બાર પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના ઉત્તર ટૂંકમાં આપો :

14

- (1) પ્રયોગ પદ્ધતિના બે લાભ જણાવો.
(2) સહભાગી અને અસહભાગી અવલોકન એટલે શું ?
(3) શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનના કોઈપણ બે કાર્યક્ષેત્ર જણાવો.
(4) વૃદ્ધિની બે લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
(5) માનવ વિકાસની મુખ્ય અવસ્થાઓના નામ આપો.
(6) તરૂણાવસ્થાના બે લક્ષણો જણાવો.
(7) બુદ્ધિ કસોટીના પ્રકારો જણાવો.
(8) હરમન રોશાર્સ કસોટી સમજાવો.
(9) પ્રતિભાશાળી બાળકના કોઈપણ બે લક્ષણો જણાવો.
(10) અભિગમન-અભિગમન સંઘર્ષના કોઈપણ બે ઉદાહરણ આપો.
(11) સર્જનાત્મકતા અને બુદ્ધિ વચ્ચેનો ભેદ જણાવો.
(12) પરાનુકૂલનના કોઈપણ ચાર કારણો જણાવો.